ΕΤΟΣ Β΄. Ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης τῇ 12 Αὐγούστου 1912 ΑΡΙΘ. 85.

# ΠΟΙΜΗΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗι ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΔΑΠΑΝΗι ΤΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ



## ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΡΙΤΗ

## ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

*Πρὸς Κορινθίους πρώτης ἐπιστολῆς Παύλου (ΙΣΤ΄. 13—24).*

*Ἀδελφοί, γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε· πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω. Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ, ὅτι ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας, καὶ εἰς διακονίαν τοῖς Ἁγίοις ἔταξαν ἑαυτούς· ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις καὶ παντὶ τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι. Χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στεφανᾶ καὶ Φουρτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑμῶν ὑστέρημα οὗτοι ἀνεπλήρωσαν· ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν. Ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους. Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ Ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας. Ἀσπάζονται ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ Πρίσκιλλα, σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν Ἐκκλησίᾳ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. Εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν· ἤτω ἀνάθεμα, μαραναθά. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ἡμῶν. Ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀμήν.*

Τὸ ἀποστολικὸν ἀνάγνωμα, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, τὸ ὁποῖον ἀνεγνώσθη σήμερον, εἶνε ὁ ἐπίλογος τῆς πρώτης ἐπιστολῆς, τὴν ὁποίαν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἔγραψε πρὸς τοὺς Κορινθίους. Διὰ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, ἀφοῦ συνέστησεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἀγάπην καὶ τὴν συνεργασίαν, καὶ ἀπέτρεψεν ἀπὸ τὰς διαιρέσεις, ἀφοῦ ἐκαθάρισε τὸ ζήτημα τῶν εἰδωλοθύτων, τὸ ὁποῖον ἐσκανδάλιζε πολλούς, ἀφοῦ ἐκτύπησε τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ ὑψηλοφροσύνην, ἀφοῦ ἀνήρεσε τὰς πεπλανημένας ἰδέας περὶ ἀναστάσεως, εἰς τὸ τέλος παραγγέλλει εἰς αὐτοὺς νὰ εἶνε προσεκτικοὶ καὶ ἄγρυπνοι, νὰ εἶνε σταθεροὶ εἰς τὴν πίστιν, νὰ εἶνε γενναῖοι καὶ δυνατοὶ κατὰ τὰ φρονήματα καὶ τὴν καρδίαν, καὶ πάσης πράξεως, παντὸς ἔργου, πάσης σκέψεως αὐτῶν βάσις καὶ θεμέλιον νὰ εἶναι ἡ ἀγάπη. Παρακαλῶ, προσθέτει, ἐπειδὴ γνωρίζετε ὅτι ὁ Στεφανᾶς καὶ ὅλη ἡ οἰκογένειά του εἶνε οἱ πρῶτοι, οἱ ὁποῖοι προσῆλθον εἰς τὴν Χριστιανικὴν πίστιν, καὶ ὅτι ἀφιέρωσαν τοὺς ἑαυτούς των εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν πιστῶν, νὰ ὑπακούετε εἰς αὐτούς, καθὼς καὶ εἰς πάντα ἄλλον, ὁ ὁποῖος κοπιάζει καὶ συμβοηθεῖ εἰς τὸ ἱερὸν ἔργον τοῦ Χριστιανισμοῦ. Χαίρω—λέγει—διὰ τὴν παρουσίαν τοῦ Στεφανᾶ καὶ τοῦ Φουρτουνάτου καὶ τοῦ Ἀχαϊκοῦ, διότι ἀνεπλήρωσαν τὴν ἔλλειψιν τῆς ἰδικῆς σας παρουσίας, καὶ ἀνέπαυσαν καὶ τὸ ἰδικόν μου καὶ τὸ ἰδικόν σας πνεῦμα. Αὐτοὺς λοιπὸν καὶ τοὺς ὁμοίους των ν' ἀναγνωρίζετε. Μετὰ ταῦτα προσφέρει εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀδελφικοὺς ἀσπασμοὺς τῶν ἐν Ἀσίᾳ Χριστιανῶν, τοῦ Ἀκύλα καὶ τῆς Πρισκίλλης καὶ ὅλων τῶν ἀδελφῶν. Ἀσπάσασθε ὁ εἷς τὸν ἄλλον μὲ φίλημα ἅγιον ἀδελφικόν. Ἐὰν εὑρίσκεται κἀνείς, ὁ ὁποῖος δὲν ἀγαπᾷ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ἂς εἶνε ἀφωρισμένος ἀπ' αὐτοῦ, ὅταν ἔλθῃ νὰ κρίνῃ τὸν κόσμον. Ἡ χάρις—ἐπιλέγει—τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἐν Χριστῷ ἀγάπη μου, ἂς εἶνε μαζί σας.

Δὲν ἀρκεῖ κατὰ τὸ σημερινὸν ἀνάγνωσμα, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, τὸ νὰ διδαχθῇ τις μόνον καὶ ν' ἀποδεχθῇ τὴν θείαν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου διδασκαλίαν, διὰ νὰ εἶνε τέλειος Χριστιανὸς καὶ ν' ἀπολαύσῃ τὰ ἀγαθὰ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ὁ ἅγιος Θεὸς ἔχει προετοιμάσει διὰ τοὺς ἀληθινοὺς Χριστιανούς. Δὲν ἀρκεῖ πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου ἡ κατήχησις καὶ τὸ βάπτισμα. Ὄχι. Διὰ νὰ εἶνε ὄνομα καὶ πρᾶγμα Χριστιανὸς καὶ διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ψυχικήν του σωτηρίαν, πρέπει νὰ εἶνε σταθερὸς εἰς τὰ θρησκευτικά του φρονήματα, πρέπει νὰ εἶνε προσεκτικὸς καὶ ἄγρυπνος, πρέπει νὰ ἔχῃ γενναιότητα καὶ ψυχικὴν δύναμιν, πρέπει τέλος πᾶσα σκέψις του, πᾶς λόγος του, πᾶσα πρᾶξίς του νὰ ἔχῃ βάσιν καὶ θεμέλιον τὴν ἀγάπην καὶ σκοπὸν πάλιν τὴν ἀγάπην. «Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε· πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω». Καὶ ἡ διδασκαλία αὕτη εἶνε πολὺ ἀληθὴς καὶ πολὺ δικαία. Διότι κατὰ τὸν Ἀπόστολον «χωρὶς πίστεως ἀδύνατόν ἐστιν εὐαρεστῆσαι· πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ Θεῷ ὅτι ἐστί, καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης γίνεται» (Ἑβρ. ΙΑ΄ 6). Ἀλλὰ πίστις σαλευομένη ἀπὸ τὸ παραμικρὸν φύσημα

τοῦ ἀντιθέτου ἀνέμου, πίστις κλονιζομένη ἀπὸ τὴν παραμικρὰν κίνησιν, πίστις μεταβαλλομένη ἀναλόγως τῶν ἑκάστοτε παρουσιαζομένων περιστάσεων, πίστις στερουμένη σταθερότητος καὶ ἐμμονῆς, τοιαύτη πίστις εἶνε ἀναξία τοῦ ἱεροῦ ὀνόματος, ὅπερ φέρει, εἶνε ἀντίθετος πρὸς αὐτὴν τὴν σημασίαν καὶ τὸ γράμμα τῆς λέξεως, δὲν εἶνε πίστις, εἶνε ψευδής τις καὶ ἀπατηλὴ ἰδέα, εἶνε ἄνευ βάσεως, καὶ ὡς τοιαύτη δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ προξενήσῃ τὴν παρὰ τῷ Θεῷ εὐαρέστησιν. Καὶ πολὺ δικαίως. Διότι, διὰ νὰ γείνῃ «μισθαποδότης» ὁ Θεὸς «τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτόν», διὰ νὰ δώσῃ δῆλα δὴ τὴν «ἔνδικον μισθαποδοσίαν» εἰς τοὺς Χριστιανούς, εἶνε λογικὴ ἀνάγκη νὰ προηγηθῇ ἡ πίστις, ἡ ἑδραία καὶ ἀκλόνητος πεποίθησις «ὅτι ἐστί», ὅτι ἀληθῶς ὑπάρχει, καὶ τὴν πεποίθησιν αὐτὴν οὐδὲν ἐν τῷ κόσμῳ νὰ κλονίζῃ καὶ νὰ μεταβάλλῃ, καὶ ἡ πεποίθησις αὐτὴ νὰ ἐκδηλοῦται καὶ ἐμπράκτως καὶ εἰς τοὺς λόγους καὶ εἰς τὰ ἔργα, καὶ νὰ εἶνε διαρκὴς εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ λαμβάνῃ σήμερον τὴν μορφὴν τῆς ἀμφιβολίας, αὔριον τὴν μορφὴν τῆς ὀλιγοπιστίας καὶ μεθαύριον τῆς τελείας ἀπιστίας. Κατορθοῦται δὲ τοῦτο, μόνον ὅταν κατὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ Ἀποστόλου ἐμμείνωμεν σταθεροὶ εἰς τὴν πίστιν, ὅταν κατὰ τὴν φράσιν του «στήκωμεν ἐν τῇ πίστει».

Ἀλλὰ διὰ τὴν ἐμμονὴν ταύτην καὶ σταθερότητα ἐν τῇ πίστει, πολὺ συντελεῖ νὰ «γρηγορῶμεν», νὰ εἴμεθα ἄγρυπνοι, νὰ εἴμεθα προσεκτικοί, εἰς τὰ ἀφορῶντα τὴν πίστιν ἡμῶν καὶ τὰς ἐξ αὐτῆς ἀπορρεούσας ἱερὰς ὑποχρεώσεις. Ὁ Χριστιανός, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἐφ' ὅσον ζῇ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἶνε τέλειος στρατιώτης, περικυκλούμενος ἀπὸ πολλοὺς καὶ διαφόρους ἐχθρούς, ἐχθροὺς φανερούς, ἐχθροὺς ἀφανεῖς, ἐχθροὺς ὁρατούς, ἐχθροὺς ἀοράτους, ἐχθροὺς ἐνυπάρχοντας ἐν τῷ ἑαυτῷ του, ἐχθροὺς ἐρχομένους ἔξωθεν, τὸ αἷμα, τὴν σάρκα, τὰς ἀρχάς, τὰς ἐξουσίας, τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ κόσμου τοῦ αἰῶνος τούτου (Ἐφ. ΣΤ' 12), καὶ πρὸς ὅλους αὐτοὺς ἔχων ν' ἀγωνίζεται διαρκῶς ὀφείλει, ἐὰν θέλῃ νὰ μὴ καταβληθῇ ὑπ' αὐτῶν, ἐὰν θέλῃ νὰ μὴ καταποθῇ ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου διαβόλου, ὁ ὁποῖος «ὡς λέων ὠρυόμενος περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπίῃ» (Ι. Πέτρ. Ε' 8), ἐὰν θέλῃ νὰ ἐξέλθῃ νικητὴς ἐκ τοῦ μεγάλου τούτου ἀγῶνος, νὰ μὴ ἀδιαφορῇ καὶ εἰς τὰς παραμικρὰς κινήσεις τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ τούτων, ἀλλὰ νὰ προλαμβάνῃ τὰς ἐφόδους καὶ προσβολὰς αὐτῶν, νὰ μὴ κοιμᾶται τὸν ὀλέθριον ὕπνον τῆς ἀμελείας καὶ ἀδιαφορίας, ἀλλ' ἐν πάσῃ ὥρᾳ νὰ εἶνε ἐν ἐγρηγόρσει, νὰ προσέχῃ, νὰ προφυλάττεται. Ἰδίως κατὰ τοὺς χρόνους τούτους τῆς θρησκευτικῆς ἀδιαφορίας, τῶν νεωτέρων ἰδεῶν, τῶν ὑλιστικῶν θεωριῶν, τῆς ὡς μὴ ὤφειλε καθ' ἑκάστην προϊούσης ἀσεβείας, ὁ Χριστιανὸς ὀφείλει νὰ «γρηγορῇ», διότι περικυκλούμενος ὑπὸ τόσων ἐχθρῶν, ὑπούλων, ἐπιτηδείων καὶ ἀμειλίκτων, διατρέχει τὸν κίνδυνον εἰς πᾶν βῆμά του, εἰς πάντα λόγον του, εἰς πᾶσαν πρᾶξίν του, νὰ καταβληθῇ ὑπ' αὐτῶν, νὰ ἡττηθῇ, νὰ πέσῃ, νὰ στερηθῇ τὴν πίστιν του καὶ τὰ ἐκ τῆς πίστεως ἐλπιζόμενα ἀγαθά.

Ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν πνευματικὴν ταύτην ἐγρήγορσιν, ἐκ τῆς ὁποίας προέρχεται ἡ σταθερότης ἐν τῇ πίστει καὶ τὰ ἐκ ταύτης πολύτιμα ἀγαθά, εἶνε πάλιν πολὺ συντελεστικὸν τὸ νὰ ἔχωμεν φρονήματα γενναῖα, ν᾿ ἀνδριζώμεθα καὶ νὰ κραταιούμεθα, κατὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ Ἀποστόλου. Καθὼς δῆλα δὴ ὁ στρατιώτης, διὰ νὰ τηρήσῃ καὶ προφυλάξῃ τὴν θέσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔταξεν αὐτὸν ὁ ἀρχηγός του, διὰ νὰ εἶνε ἐν διαρκεῖ ἐγρηγόρσει καὶ ἀποκρούῃ τὰς ἐφόδους τοῦ ἐχθροῦ, πρέπει νὰ εἶνε ἀνδρεῖος, νὰ ἔχῃ γενναῖα φρονήματα, νὰ μὴ εἶνε δειλὸς καὶ λιπόψυχος, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον καὶ ὁ Χριστιανός, διὰ νὰ διατηρήσῃ σῷαν καὶ ἀκεραίαν τὴν ἱερὰν παρακαταθήκην, τὴν ὁποίαν κατὰ τὸ ἅγιον Βάπτισμα ἔλαβε, τὴν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν δῆλον ὅτι πίστιν, διὰ ν᾿ ἀποκρούῃ τοὺς λογισμοὺς τῶν πονηρῶν ἐπιθυμιῶν καὶ ν᾿ ἀπορρίπτῃ τὰς βλαβεράς, τὰς ὀλεθρίας, εἰσηγήσεις τῆς σαρκός, τῆς ἁμαρτίας, τοῦ «ἀνθρωποκτόνου» διαβόλου, καὶ νὰ μὴ καταβάλλεται ὑπ᾿ αὐτῶν, ἀλλὰ ν᾿ ἀνθίσταται ἀποτελεσματικῶς κατ᾿ αὐτῶν, εἶνε ἀνάγκη νὰ «ἀνδρίζηται», νὰ «κραταιοῦται», νὰ ἔχῃ γενναιοψυχίαν, νὰ ἔχῃ ψυχικὸν σθένος, νὰ μὴ κάμπτηται ὑπὸ τῶν ἀντιξόων περιστάσεων, νὰ μὴ καταπίπτῃ εἰς τὴν πρώτην κατ᾿ αὐτοῦ ἔφοδον, νὰ ἐκπληροῖ ὅλας τὰς ἐπιβεβλημένας εἰς αὐτὸν ἱερὰς ὑποχρεώσεις.

Τὰ τρία ταῦτα, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἡ σταθερότης ἐν τῇ πίστει, ἡ πνευματικὴ ἐγρήγορσις καὶ προσοχή, καὶ ἡ γενναιότης τῶν φρονημάτων, εἶνε ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα κάμνουν τὸν Χριστιανὸν τέλειον καὶ ἐξασφαλίζουν εἰς αὐτὸν τὴν ἀπόλαυσιν καὶ τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν καὶ τῶν ἐπουρανίων. Τὰ τρία ταῦτα, ἀδιαρρήκτως καὶ ἀλληλεγγύως, οὕτως εἰπεῖν, συνδεδεμένα, προξενοῦν τὴν παροχὴν τῆς «ἐνδίκου μισθαποδοσίας ἐκ μέρους τοῦ μισθαποδότου Θεοῦ. Τὰ τρία ταῦτα ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἄλλην παραγγελίαν τοῦ Ἀποστόλου «πάντα ἡμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω», ὀφείλομεν καὶ ἡμεῖς μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας νὰ τηρῶμεν, ἐὰν θέλωμεν νὰ ὀνομαζώμεθα καὶ νὰ εἴμεθα πραγματικοὶ Χριστιανοί. Δὲν ἀρκεῖ πρὸς σωτηρίαν μας τὸ ἅγιον Βάπτισμα, δὲν ἀρκεῖ πρὸς εὐτυχίαν μας ἡ ἀκρόασις καὶ ἡ κατ᾿ ἐπιφάνειαν ἀποδοχὴ τῶν διδασκομένων ἀληθειῶν τῆς ἁγίας ἡμῶν θρησκείας. Ὄχι. Εἶνε ἀπαραίτητος ἀνάγκη νὰ ἔχωμεν πίστιν σταθεράν, πίστιν ἀκλόνητον, πίστιν ἀσάλευτον, καὶ νὰ ἀποδεικνύωμεν ταύτην εἰς τὰ ἔργα ἡμῶν, εἰς τὸν βίον ἡμῶν. Εἶνε ἀνάγκη πᾶσα πρᾶξις ἡμῶν νὰ στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἀγάπης, νὰ ἔχῃ ἐλατήριον καὶ σκοπὸν τὴν ἀγάπην, τὴν Χριστιανικὴν ἀγάπην, ἡ ὁποία εἶνε τὸ θεμελιῶδες καὶ ἀδιαφιλονείκητον γνώρισμα τῆς πίστεως. Ἐὰν ἔχωμεν τοιαύτην πίστιν, ἐὰν ἐπιδεικνύωμεν ταύτην διὰ τῆς ἀγάπης, ὁ Θεὸς τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης θὰ εἶνε πάντοτε μεθ᾿ ἡμῶν. Ἀμήν.

# ΑΙ ΕΝΤΟΛΑΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

## ΕΒΔΟΜΗ ΕΝΤΟΛΗ

### Β'.

*«Οὐ μοιχεύσεις».*

Εἰς τὴν σημερινὴν ὁμιλίαν ἂς ἐξετάσωμεν ποῖα εἶναι τὰ παρασύροντα τὸν ἄνθρωπον εἰς τὰς σαρκικὰς ἁμαρτίας· κατὰ τὰς ἑπομένας δὲ ὁμιλίας τὰς ὀλεθρίους συνεπείας τῆς ἁμαρτίας ταύτης, καὶ τὰ μέσα, δι᾿ ὧν δύναταί τις νὰ προφυλάξῃ ἑαυτὸν καὶ διασώσῃ ἀπὸ τῶν ὀνύχων αὐτῆς.

Τὰ παρασύροντα καὶ ἐξωθοῦντα τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος θανάσιμον ἁμαρτίαν εἶναι, ἡ **ἀργία,** ἡ μήτηρ πάσης κακίας, ἡ **γαστριμαργία** καὶ ἡ **μέθη,** ἡ **ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν** κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου, ἤτοι ἡ **περίεργος θέα τῶν ὄψεων** κατὰ τὸν ἱερὸν Συνέσιον, **ἡ μανία τῆς πολυτελείας καὶ τοῦ καλλωπίζεσθαι, ἡ ἀργολογία καὶ αἰσχρολογία, ἡ ἀνάγνωσις βιβλίων ἀνηθίκων, οἱ χοροί, τὰ θέατρα** καὶ τὰ παρόμοια.

Ἡ **ἀργία** ὁδηγεῖ ἀσφαλῶς τὸν ἄνθρωπον εἰς πᾶν εἶδος ἀκαθαρσίας. Ἡ ἀργία εἶναι *κακουργίας αἰτία,* λέγει ὁ μέγας Βασίλειος· ἡ ἀργία εἶναι ἡ *πηγὴ πάσης ἁμαρτίας,* ἀποφαίνεται ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος· ἡ ἀργία εἶναι ἡ μήτηρ πάσης κακίας, πρὸ πάντων δὲ τῶν σαρκικῶν ἁμαρτιῶν· «*Πολλὴν κακίαν ἐδίδαξεν ἡ ἀργία*», λέγει ὁ σοφὸς Σειράχ. Ἡ διαφθορὰ καὶ ἡ ἐξαχρείωσις τῶν Σοδόμων, λέγει ὁ προφήτης Ἰεζεκιὴλ, κυρίαν πηγὴν εἶχε τὴν ἀργίαν, διότι οἱ Σοδομῖται ἀπὸ πρωΐας μέχρις ἑσπέρας ἐκυλίοντο ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργοί· Ὁ Δαυῒδ ἐξωλίσθησεν εἰς τὴν ἁμαρτίαν τῆς μοιχείας, καθ᾿ ὃν χρόνον ἐκάθητο ἐν Ἱερουσαλὴμ ἀργός, ἐν ᾧ ὁ λαὸς αὐτοῦ ἐμάχετο ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Ἰσραήλ.

Ἡ **γαστριμαργία καὶ ἡ μέθη** ὁδηγοῦσιν ἀσφαλῶς εἰς τὰς σαρκικὰς ἁμαρτίας. Ὁ δίκαιος Ἰὼβ λέγει· «*ἡ δύναμις τοῦ Σατανᾶ ἐπ᾿ ὀμφαλοῦ γαστρός*». Ρίζα, λέγει καί τις τῶν ἁγίων ἀνδρῶν, ρίζα πλημμελημάτων ἡ περὶ τὸν λαιμὸν ἀσχολία». «Ὁ τὴν ἑαυτοῦ γαστέρα θεραπεύων, λέγει ὁ ἴδιος, καὶ θέλων νὰ νικήσῃ πνεῦμα πορνείας εἶναι ὅμοιος με τὸν θέλοντα νὰ σβύσῃ πυρκαϊὰν μὲ ἔλαιον.... Ἡ πολυφαγία εἶναι ἡ κεφαλὴ τῆς ἁμαρτίας· αὕτη διευθύνει τὰ πάθη πρὸς τὰς ἡδονάς· εἶναι ἡ θύρα, δι᾿ ἧς εἰσέρχεται ἡ κακία.... Αὕτη ἐφόνευσε τὸν Ἀδὰμ καὶ τὸν ἐξώρισεν· αὕτη ἔκλεισε τὸν Παράδεισον· αὕτη ἀπεγύμνωσε τὸν

» Ἠσαῦ ἀπὸ τὰ πρωτοτόκια· αὕτη ἐθανάτωσε τοὺς Ἑβραίους εἰς τὴν » ἔρημον· αὕτη ἐμέθυσε τὸν Νῶε· αὕτη ἔκαυσε τὴν πεντάπολιν τῶν Σο- » δόμων· αὕτη ἐξώθησε τὸν Λὼτ εἰς αἱμομιξίαν.

Ὁ προφήτης Ἱερεμίας λέγει περὶ τῶν Ἑβραίων τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ, ὅτι ἔφαγον καὶ ἔπιον καὶ ἐχορτάσθησαν μέχρι κόρου καὶ διὰ τοῦτο ἐξώκειλαν εἰς μοιχείαν καὶ πορνείαν· «*ἐχόρτασε αὐτοὺς καὶ ἐμοιχῶντο, καὶ » ἐν οἴκοις πορνῶν κατέλυον· Ἵπποι θηλυμανεῖς ἐγενήθησαν, ἕκαστος » ἐπὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἐχρεμέτιζον*». «*Μή*, βροντοφωνεῖ » ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, *μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ*» διότι «μέθυσος ἀνήρ, » λέγει τις τῶν Ἁγίων, σβέννυσιν ἁγνείαν καὶ ἐξάπτει ἀκολασίαν». «*Προ- » σέχετε*, ἐντέλλεται καὶ αὐτὸς ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, *προσέχετε ἑαυτοῖς μήποτε » βαρυνθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ*».

Εἰς τὰς σαρκικὰς ἁμαρτίας παρασύρει ἡμᾶς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον «*ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν*», διὰ νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν ἔκφρασιν τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου. Ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος λέγει· «ρίζα μοιχείας ἐπιθυμία ἀκολασίας, ρίζα ἐπιθυμίας ἡ περίεργος θέα τῶν ὄψεων». Τὰ αὐτὰ ἐπαναλαμβάνει καὶ ὁ Ἱερὸς Συνέσιος λέγων· «ρίζα μοιχείας ἡ πε- » ρίεργος θέα τῶν ὄψεων. Ἰσίδωρος δ᾽ ὁ Πηλουσιώτης προστίθησι » σανδάλιον Ἰουδὶθ ἥρπασεν ὀφθαλμὸν Ὀλοφέρνους ὅτι ἐκ τοῦ ὁρᾶν » τίκτεται τὸ ἐρᾶν· τὸ μὴ ὁραθὲν οὐ δέχεται ἡ διάνοια· ὃ οὐ δέχεται ἡ » διάνοια, οὐ κινεῖ τὴν φαντασίαν· τὸ μὴ κινοῦν τὴν φαντασίαν, οὐδὲ » τὸ πάθος κινεῖ, τοῦ πάθους δὲ μὴ κινουμένου, γαλήνην ἔχει τὰ ἔνδον». » Τούτου οὕτως ἔχοντος, «ἢ ὁρῶν μὴ ἔρα ἢ ἐρῶν μὴ ὅρα· ὁ κάλλει ἀλλο- » τρίῳ ἐπιβάλλων, οὐκέτι κόρην, ἀλλὰ πόρνην ἔχει τὴν τοῦ ὀφθαλμοῦ κό- » ρην, ὅτι οὐ μόνον τὸ σῶμα ἀνέπαφον, ἀλλὰ καὶ τὰς βολὰς τῶν ὀφθαλ- » μῶν, ἃς κόρας διὰ τοῦτο καλοῦμεν, παρθένους εἶναι χρή». Ἐπειδὴ λοιπὸν εἶναι ἐπικίνδυνος ***ἡ περίεργος θέα τῶν ὄψεων,*** διὰ τοῦτο ὁ δίκαιος Ἰὼβ ἔκαμε συμφωνίαν μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ οὐδέποτε νὰ ἀτενίσῃ πρὸς παρθένον· «*διαθήκην ἐθέμην τοῖς ὀφθαλμοῖς μου καὶ οὐ » συνήσω ἐπὶ παρθένον*». Ὁ δὲ σοφὸς Σειρὰχ συμβουλεύει νὰ ἀποστρέφωμεν τὸ βλέμμα ἀπὸ γυναικός· «*ἀπόστρεψον ὀφθαλμὸν ἀπὸ γυναικὸς » εὐμόρφου καὶ μὴ καταμάνθανε κάλλος ἀλλότριον*». Πρὸς πρόληψιν τοῦ ἀπὸ ***τῆς ἐπιθυμίας τῶν ὀφθαλμῶν*** κινδύνου ἐνετείλατο καὶ ὁ Σωτὴρ ἡμῶν νὰ μὴ ρίπτωμεν τοιαῦτα βλέμματα πρὸς γυναῖκα, διότι «*ὁ ἐμβλέ- » πων γυναικὶ πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ » καρδίᾳ αὐτοῦ*». Ὅπως, λέγει ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος, ὅταν παιδίον λάβῃ ἀνὰ χεῖρας μάχαιραν, σπεύδωμεν πρὶν ἀκόμη πληγωθῇ νὰ ἀποσπάσωμεν αὐτὴν ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτοῦ, διὰ τὸν φόβον ἐνδεχομένου κινδύνου ἐκ τῆς χρήσεως ἐν τῷ μέλλοντι, οὕτω καὶ ὁ Θεὸς ἀπαγορεύει «*τὴν ἐπι- » θυμίαν τῶν ὀφθαλμῶν*» διὰ νὰ προφυλάξῃ ἡμᾶς ἀπὸ τὸν κίνδυνον τῆς ἁμαρτίας τὸν ἀπὸ *τῆς περιέργου θέας τῶν ὄψεων* ἐπικρεμάμενον. Πόσα δὲν ἐστοίχισεν εἰς τὸν Δαυῒδ ἓν τοιοῦτον βλέμμα; Πόσων ἀνοσιουργημάτων δὲν ἐγένετο ἡ ἀφορμὴ τὸ βλέμμα τοῦτο; Ὁ Δαυῒδ *εἶδε γυναῖκα λουομένην ἀπὸ τοῦ δώματος, καὶ ἡ γυνὴ καλὴ τῷ εἴδει σφόδρα*». Ἀμέσως ἐζήτησε τὴν γυναῖκα ταύτην ὁ Δαυῒδ καὶ διέπραξεν οὐ μόνον μοιχείαν, ἀλλὰ καὶ ἀνθρωποκτονίαν, διότι εὑρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ δολο-

φονήσῃ τὸν σύζυγον τῆς γυναικός. Ἰδοὺ λοιπὸν ὅτι ἓν βλέμμα ἐγένετο παραίτιον δύο θανασίμων ἁμαρτημάτων μοιχείας καὶ φόνου! Πόσων δὲ δακρύων ἀφορμὴ δὲν ἐγένετο εἶτα εἰς τὸν μετανοήσαντα βασιλέα! Ἡ Ἁγία Γραφὴ πολλὰ ἄλλα παραδείγματα παρουσιάζει εἰς ἡμᾶς, ἐξ ὧν δείκνυται, ὅτι εἶναι ὀλέθρια τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἀκολάστου βλέμματος. Ὁ Συχὲμ *εἶδε* τὴν θυγατέρα τοῦ Ἰακὼβ Δείναν· ἀμέσως ἀπήγαγε ταύτην, *«ἐκοιμήθη μετ᾿ αὐτῆς, καὶ ἐταπείνωσεν αὐτήν»*. Οἱ ἀδελφοὶ τῆς Δείνας ἐκδικούμενοι τὴν ὕβριν ταύτην εἰσέρχονται πάνοπλοι εἰς τὴν πόλιν, φονεύουσι τὸν ἀπαγωγέα καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἀποκτείνουσιν ἐν στόματι μαχαίρας πᾶν ἀρσενικὸν, αἰχμαλωτίζουσι τὰς γυναῖκας, καὶ διαρπάζουσιν *«ὅσα τε ἦν τῇ πόλει καὶ ὅσα ἦν ἐν ταῖς οἰκίαις»*. Ἡ ἀποτύφλωσις τῶν πρεσβυτέρων, οἱ ὁποῖοι ἦσαν οἱ κριταὶ τοῦ Ἰσραὴλ, ὀφείλεται εἰς τοιοῦτον βλέμμα, εἰς ἐπιθυμίαν τῶν ὀφθαλμῶν. Ἀπὸ τοῦ μέρους ὅπου ἔκρινον τὸν λαὸν *ἐθεώρουν* τὴν σώφρονα Σωσσάνην *οἱ δύο πρεσβύτεροι καθ᾿ ἡμέραν εἰσπορευομένην καὶ περιπατοῦσαν* ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτῆς κήπῳ, *«καὶ ἐγένοντο ἐν ἐπιθυμίᾳ αὐτῆς»*.

Ἡ μανία τῆς πολυτελείας τῶν ἐνδυμάτων καὶ τοῦ καλλωπίζεσθαι ἐν γένει, ἥτις παρατηρεῖται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὰς γυναῖκας, καταντᾷ ἐπὶ τέλους καὶ ἀπολήγει εἰς τὴν θανάσιμον σαρκικὴν ἁμαρτίαν. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον μετὰ πολλῆς τῆς ὀργῆς καὶ ἀγανακτήσεως κατακεραυνοῦσι τὴν μανίαν ταύτην τά τε Ἱερὰ Βιβλία τῶν Ἁγίων Γραφῶν καὶ τὰ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ προφητάναξ Δαυῒδ μέμφεται τὰς γυναῖκας τῶν εἰδωλολατρῶν διότι εἶναι κεκοσμημέναι ὅπως καὶ οἱ ναοὶ αὐτῶν· *« αἱ θυγατέρες αὐτῶν κεκαλλωπισμέναι, περικεκοσμημέναι ὡς ὁμοίωμα » ναοῦ»*. Ὁ μεγαλοφωνότατος Ἠσαΐας ἐκσφενδονίζει φοβερὰς ἀπειλὰς κατὰ τῆς Σιών, διότι αἱ θυγατέρες αὐτῆς εἶχον κυριευθῆ ὑπὸ τῆς μανίας τῶν καλλωπισμῶν καὶ τῆς πολυτελείας. *«Τάδε λέγει Κύριος· ἀνθ᾿ ὧν » ὑψώθησαν αἱ θυγατέρες Σιὼν, καὶ ἐπορεύθησαν ὑψηλῷ τραχήλῳ καὶ » ἐν νεύμασιν ὀφθαλμῶν, καὶ τῇ πορείᾳ τῶν ποδῶν ἅμα σύρουσαι τοὺς » χιτῶνας, καὶ τοῖς ποσὶν ἅμα παίζουσαι, καὶ ταπεινώσει ὁ Θεὸς θυγα- » τέρας Σιὼν.... καὶ ἀφελεῖ Κύριος τὴν δόξαν τοῦ ἱματισμοῦ αὐτῶν, τὰ » ἐμπλόκια, καὶ τοὺς κοσύμβους, καὶ τοὺς μηνίσκους, καὶ τὸ κάθεμα, » καὶ τὸν κόσμον τοῦ προσώπου αὐτῶν, καὶ τὴν σύνθεσιν τοῦ κόσμου » τῆς δόξης, καὶ τοὺς χλιδῶνας, καὶ τὰ ψέλλια, καὶ τὸ ἐμπλόκιον, καὶ τοὺς » δακτυλίους, καὶ τὰ περιδέξια, καὶ τὰ ἐνώτια, καὶ τὰ περιπόρφυρα, καὶ » τὰ μεσοπόρφυρα, καὶ τὰ ἐπιβλήματα τὰ κατὰ τὴν οἰκίαν, καὶ τὰ δια- » φανῆ λακωνικὰ, καὶ τὰ βύσσινα, καὶ τὰ ὑακίνθινα, καὶ κόκκινα καὶ » τὴν βύσσον σὺν χρυσῷ καὶ ὑακίνθῳ συγκαθυφασμένα, καὶ θέριστρα » κατάκλιτα. Καὶ ἔσται ἀντὶ ὀσμῆς ἡδείας κονιορτὸς, καὶ ἀντὶ ζώνης σχοι- » νίῳ ζώσῃ....»* Οἱ θεῖοι Ἀπόστολοι κατακρίνουσιν ἐπίσης δριμύτατα τὴν μανίαν τῆς πολυτελείας. Ὁ Ἀπόστολος Πέτρος ἀποτεινόμενος πρὸς τὰς γυναῖκας λέγει, ὅτι ὁ στολισμὸς αὐτῶν πρέπει νὰ ἦναι ὁ ἐσωτερικὸς στολισμὸς, ὁ τῶν καλῶν καὶ εὐσεβῶν ἔργων στολισμὸς, καὶ οὐχὶ ὁ ἐξωτερικὸς στολισμὸς ὁ ἀποτελούμενος ἀπὸ βαρύτιμα κοσμήματα καὶ πολυτελῆ φορέματα. Τῶν γυναικῶν *«ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν, » καὶ περιθέσεως χρυσίων, ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος»*. Ἀλλὰ καὶ ὁ

'Απόστολος Παῦλος ἐπιστέλλων τῷ Τιμοθέῳ παραγγέλλει ἵνα συστήσῃ εἰς τὰς γυναῖκας νὰ στολίζωσιν ἑαυτὰς δι' ἔργων ἀγαθῶν.... *«καὶ τὰς » γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν » ἑαυτάς, μὴ ἐν πλέγμασιν ἢ χρυσῷ, ἢ μαργαρίταις, ἢ ἱματισμῷ πολυ- » τελεῖ, ἀλλὰ δι' ἔργων ἀγαθῶν».* Τῷ παραδείγματι τῶν 'Αποστόλων ἑπόμενοι καὶ οἱ πνευματέμφοροι τῆς 'Εκκλησίας Πατέρες καὶ διδάσκαλοι κατεκεραύνωσαν διὰ λόγων αὐστηρῶν τὴν μανίαν τῆς πολυτελείας καὶ τοῦ καλλωπισμοῦ. Ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος ἐρωτᾷ τὰς γυναῖκας «τί βού- » λεται ὁ πολὺς χρυσός; τοῖς ἐπὶ σκηνῆς ταῦτα ἁρμόττει. Ταῦτα τὰ φορέ- » ματα πορνῶν ἐστι γυναικῶν, πάντα πρὸς τὸ θεαθῆναι ποιουσῶν· καλ- » λωπιζέσθω ἐκείνη ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἢ ἐπὶ τῆς ὀρχήστρας· πάντας γὰρ » βούλεται πρὸς ἑαυτὴν ἐπισπάσασθαι· ἡ δὲ ἐπαγγελλομένη θεοσέβειαν » μὴ οὕτω καλλωπιζέσθω, ἀλλ' ἑτέρως ... Τί σοι ὄφελος τοῦ χρυσίου, » γύναι, ἵνα καλὴ φαίνῃ καὶ ὡραία; ἀλλ' οὐδέν σοι τοῦτο εἰς τὸ κάλλος· » τῆς ψυχῆς· γενοῦ τὴν ψυχὴν εὔμορφος». Γρηγόριος ὁ Θεολόγος ἐλέγχει τὰς γυναῖκας ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι ποιοῦνται χρῆσιν φενάκης καὶ ψιμμυθίων, καὶ αἱ ὁποῖαι ὡς ἐκ τούτου οὐχὶ πρόσωπα, ἀλλὰ ***προσωπεῖα*** ἔχουσι· «μὴ κεφαλὰς πυργοῦτε νόθοις πλοκάμοις.... μηδὲ Θεοῦ μορφὰς » ἐπαλείφετε χρώμασιν αἰσχροῖς, ὥστε προσωπεῖα «οὐχὶ πρόσωπα ἔχειν». Ὁ Μέγας Βασίλειος προτρέπεται ἡμᾶς νὰ περιφρονῶμεν τοὺς καλλωπιζομένους «Εἶδές τινα μεγαλοφρονοῦντα; ἐσθῆτα ἀνθινὴν περιβεβλημέ- » νον σηρικοῖς νήμασιν ἠμφιεσμένον;.... καναφρόνησον». Ἐπίσης καὶ ὁ » Ἱερὸς Χρυσόστομος λέγει· «Βλέπεις ἄνθρωπον σηρικὰ φοροῦντα ἱμά- » τια; καταγέλασον αὐτόν». Ὁ αὐτὸς χρυσοῦς τὴν γλῶτταν Πατὴρ πρὸς τὰς καλλωπιζομένας γυναῖκας ἀποτείνων τὸν λόγον λέγει· «Ὑμεῖς αἱ χρυ- » σοφοροῦσαι γυναῖκες.... ἀπώσασθε τὴν νόσον τῆς τῶν χρυσῶν ἐπιθυ- » μίας.... Τί τὸ ὄφελος τῶν λίθων τῶν τιμίων τούτων καὶ τῶν χρυσοπά- » στων ἱματίων; Τί τὸ κέρδος τοῦ κόσμου τούτου καὶ τῆς βλακείας ταύ- » της;» Ἀλλὰ λέγεις ὅτι ἀναγκάζεσαι νὰ χρυσοφορῇς καὶ νὰ καλλωπίζησαι διὰ τὸν λόγον, ὅτι πρόκειται νὰ διέλθῃς διὰ τῆς ἀγορᾶς. Δι' αὐτὸ τοῦτο ὅμως ἀκριβῶς «χρυσοφορεῖν οὐκ ἔδει, ἵνα μὴ κοινὸν γένῃ θέα- » τρον, καὶ πολλῶν κατηγόρων ἀνοίξῃς στόματα· οὐδεὶς γάρ σε τῶν ἐπι- » στρεφομένων θαυμάζει, ἀλλὰ σκώπτουσιν ὡς φιλόκοσμον, ὡς ἀλαζόνα, » ὡς σαρκικὴν γυναῖκα.... Ἐννόησον ὅσα ἐντεῦθεν τίκτεται κακά».

Χριστιανοὶ ἀγαπητοί! Προσπαθήσωμεν πάσῃ δυνάμει νὰ ἀποφύγωμεν πάντα τὰ παρασύροντα καὶ κατακρημνίζοντα ἡμᾶς εἰς τὸ βάραθρον τῶν σαρκικῶν ἁμαρτιῶν. Ἂς ἀποφεύγωμεν τὴν ἀργίαν, τὴν γαστριμαργίαν καὶ τὴν μέθην, τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ὀφθαλμῶν, τὴν πολυτέλειαν καὶ τοὺς καλλωπισμούς, τοὺς φοβεροὺς τούτους ἐχθροὺς τῆς συζυγικῆς ἑστίας, τοὺς πολεμίους καὶ διώκτας τῆς οἰκογενειακῆς ἡμῶν εὐδαιμονίας. Ἂς ἀγωνισθῶμεν μετὰ ζήλου καὶ ἐγκαρτερήσεως τὸν ἱερὸν τοῦτον ἀγῶνα τῆς τιμῆς τοῦ Χριστιανοῦ ἵνα τύχωμεν τῶν στεφάνων τῆς δόξης παρὰ τοῦ ἀγωνοθέτου Θεοῦ, Οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ πάντων ἡμῶν. Ἀμήν.